

บทที่ ๓

ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

Supremacy of the Constitution

ทฤษฎีที่อธิบายความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

1. ทฤษฎีเนื้อหา : รัฐธรรมนูญสูงสุดเหนือกฎหมายอื่น เพราะ รัฐธรรมนูญกำหนดการใช้อำนาจสูงสุดในการปกครอง

บรรยายบทที่ 2563

1

2. ทฤษฎีองค์กร / กระบวนการ : รัฐธรรมนูญสูงสุด เพราะเป็นสัญญาประชาคมที่ประชาชนเจ้าของอำนาจสูงสุดเป็นผู้สถาปนา : ทฤษฎีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญ (Constituent power)

บรรยายบทที่ 2563

2

3. ทฤษฎีศักดิ์ของกฎหมายของ Kelsen : กฎเกณฑ์ในรัฐทุกชนิดมีที่มาจากกฎเกณฑ์ที่เหนือกว่าในบรรดากฎเกณฑ์ที่ให้อำนาจออกกฎเกณฑ์ระดับล่าง ๆ รัฐธรรมนูญเป็นกฎเกณฑ์ต้นกำเนิดของกฎเกณฑ์ทั้งหมดในรัฐ

รัฐธรรมนูญ

พรป. พรบ. ประมวลกฎหมาย

พรฎ.

กฎกระทรวง

ระเบียบ

คำสั่ง/วินิจฉัย

ทฤษฎีที่แพร่หลายในปัจจุบัน คือ ทฤษฎีที่ 2 และ ทฤษฎีที่ 3

อำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญ = อำนาจก่อตั้งองค์กร ทางการเมือง

1. อำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญเป็นอำนาจ
ก่อตั้งองค์กรการเมือง (constituent power)
= อำนาจสูงสุด สันพันธ์ในการให้รัฐธรรมนูญซึ่ง
สถาปนาระบบการเมือง/องค์กรทางการเมือง

1.1. อำนาจองค์กรที่ถูกก่อตั้งเป็นอำนาจที่ **รับมอบมา**
ถูกจำกัดทั้ง โดย**ขอบอำนาจรูปแบบ/กระบวนการ**
และ**เนื้อหา**

อำนาจก่อตั้งองค์กรทางการเมือง (constituent power)

รัฐธรรมนูญ
(Constitution)

ประมุข

รัฐสภา

กรม.

ศาล

กฎหมาย

* ทุกองค์กรจึงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ

* อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจที่รับมอบมาจึง
ออกกฎหมายให้ชัดรัฐธรรมนูญที่มอบอำนาจ
มิได้

* องค์กรอื่นที่ใช้อำนาจให้ชัดรัฐธรรมนูญมิได้
การตีความรัฐธรรมนูญต้องเป็นไปตาม
เจตนารมณ์

บรรดาชนคดี 2563

7

1.2 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ = อำนาจ
เปลี่ยนแปลงองค์กรและกระบวนการทางการเมือง
ต้องมีลักษณะพิเศษ ไม่ใช่อำนาจอธิ
ปไตย

บรรดาชนคดี 2563

8

2. ที่มาของอำนาจก่อตั้งองค์กรทางการเมือง

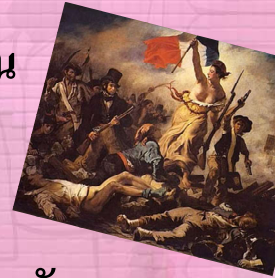
2.1 หลังการปฏิวัติโดยประชาชน

2.2 หลังการประกาศเอกราช

2.3 การปลดปล่อยเมืองขึ้น

2.4 พระมหากษัตริย์พระราชทานรัฐธรรมนูญ

2.5 คณะรัฐประหาร ร่วมกับประมุข

บรรยายบทที่ 2563

9

3. การตรารัฐธรรมนูญ

3.1 รัฐธรรมนูญสหรัฐ

ประชาชน → สภา Convention

สภา

Congress 2/3

3/4

ใน 7 ปี

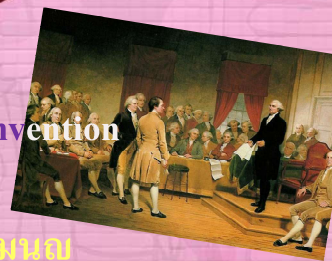
รัฐธรรมนูญ

รัฐสภา

มลรัฐ

สภา

Convention

บรรยายบทที่ 2563

10

3.2 รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส สาธารณรัฐที่ 4 (1946)

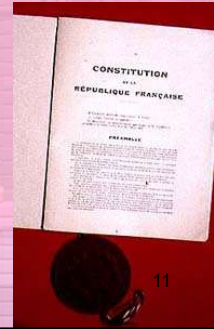
ประชาชน

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

ประชามติ

รัฐธรรมนูญ

บรรยายเนติ 2563

11

3.3 รัฐธรรมนูญไทย (2540)

ผู้มีอำนาจก่อตั้งองค์กรทางการเมือง คือ
พระมหากษัตริย์ รัฐสภา สภาร่าง
รัฐธรรมนูญ และประชาชน

บรรยายเนติ 2563

12

รัฐธรรมนูญ 2550

รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว 2549

สภาร่างรัฐธรรมนูญ / คกร.ยกร่างรัฐธรรมนูญ

ร่างรัฐธรรมนูญ

ประชามติ + ทรงลงพระปรมาภิไธย

บรรดาชนคดี 2563

13

รัฐธรรมนูญ 2560

- รัฐธรรมนูญชั่วคราว 2557 ➡ กรรมการยกร่าง ➡ สปช. ไม่รับร่าง
- คสช. ➡ คณะกรรมการยกร่าง (กรธ.) ➡ ขอประชามติ + คำถาม ➡ ปรับร่าง รธน. ให้สอดคล้องกับประชามติ
- อำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญจึงอยู่ที่

พระมหากษัตริย์ + ประชาชน

(ประชาชนเห็นชอบ 16,820,402 = 61.35% , ไม่เห็นชอบ 10,598,037 = 38.65%)

บรรดาชนคดี 2563

14

4. การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

- อำนาจแก้ไข = อำนาจเปลี่ยนแปลงองค์การทางการเมืองที่รับมอบมา
- ศาลรัฐธรรมนูญกำกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญอเมริกัน

: การเสนอแก้ไขมาจาก 2/3 ของสมาชิก 2 สภา
หรือ 2/3 ของรัฐสภามลรัฐในสภา Convention
: ได้คะแนน 3/4 ของรัฐสภามลรัฐหรือสภา Convention
ในแต่ละรัฐตามที่สภา Congress กำหนด

15

รัฐธรรมนูญเบลเยียม ม.195

- 2 สภา เสนอแก้ รธน. และต้องยุบสภาทั้ง 2
- สภาหลังเลือกตั้ง มีองค์ประชุมไม่น้อยกว่า 2/3
ลงคะแนนไม่น้อยกว่า 2/3 ให้แก้ไข โดยความเห็นชอบ
ของกษัตริย์

บรรยายเนคิ 2563

16

รัฐธรรมนูญเดนมาร์ก ม.188

- สภา Folketing เสนอแก้รัฐธรรมนูญ และรัฐบาลเห็นด้วย ต้องยุบสภา
- สภาหลังเลือกตั้งแก้ ต้องส่งร่างรัฐธรรมนูญไปขอ ประชาชนติภายใน 6 เดือน
- ประชาชนติต้องได้เสียงไม่น้อยกว่า 40% ของ

ผู้มีสิทธิ

บรรดาชนคดี 2563

17

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (ม. 89)

- ผู้มีสิทธิเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
 - ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ
 - สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสมาชิกวุฒิสภา
- ร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาด้วยคะแนนเสียงข้างมากปกติในแต่ละสภา
- ต้องนำร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไปผ่านการลงประชามติ แต่ถ้าหากร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้นเสนอโดยประธานาธิบดี ให้นำร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้นไปผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมร่วมกันของทั้งสองสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 แทนการลงประชามติได้

บรรดาชนคดี 2563

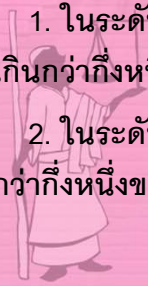
18

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรพหุออสเตรเลีย (ม.128)

- ร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแห่งเครือจักรภพฯ ด้วยมติเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา
- ต้องนำร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไปผ่านการลงประชามติ และต้องได้รับความเห็นชอบ ๒ ระดับ

1. ในระดับประเทศ คิดรวมทั้งประเทศ จะต้องมีผู้ให้ความเห็นชอบเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ที่มาลงประชามติทั้งหมดไม่นับบัตรเสีย
2. ในระดับมลรัฐ ต้องมีมลรัฐ ๔ มลรัฐขึ้นไปที่มีผู้ให้ความเห็นชอบเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงทั้งหมด โดยไม่นับบัตรเสีย

บรรดาบทคดี 2563

19

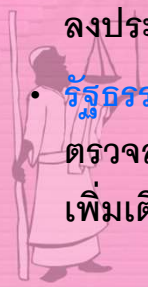
การควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญโดยศาล

รัฐธรรมนูญ หรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

1. กรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้อย่างชัดเจน

- **รัฐธรรมนูญโรมาเนีย** : รธน. กำหนดให้ต้องส่งร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบก่อน และหลังผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว แต่ก่อนนำไปลงประชามติ (ม. 146)
- **รัฐธรรมนูญตุรกี** : รธน. กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้เฉพาะกระบวนการ (ม.148)

บรรดาบทคดี 2563

20

2. กรณีที่รัฐธรรมนูญไม่บัญญัติไว้อย่างชัดเจน

2.1 คณะตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส

- คำวินิจฉัยที่ 62-20 ลงวันที่ 6 พ.ย. 1962

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติม รธน. ดังกล่าวผ่านการลงประชามติมาแล้ว

- คำวินิจฉัยที่ 2003-469 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2003

คณะตุลาการ รธน. มีเขตอำนาจจำกัดเฉพาะที่ รธน. กำหนดไว้เมื่อ รธน. ไม่ให้คณะตุลาการฯ มีอำนาจวินิจฉัยความชอบด้วย รธน. ของการแก้ไขเพิ่มเติม รธน. คณะตุลาการฯ จึงไม่มีอำนาจวินิจฉัยกรณีดังกล่าว

บรรยายคดี 2563

21

2.2 ศาลรัฐธรรมนูญประเทศออสเตรเลีย

ศาล รธน. วางหลักว่าศาลฯ มีอำนาจวินิจฉัยความชอบด้วย รธน. ของการแก้ไขเพิ่มเติม รธน. เฉพาะกระบวนการเท่านั้น (เช่น คำวินิจฉัยที่ 2455 ลงวันที่ 12 ธ.ค. 1952 และคำวินิจฉัยที่ 16327/2001 ลงวันที่ 10 มี.ค. 2001)

2.3 ศาลรัฐธรรมนูญประเทศเยอรมนี

ศาล รธน. วางหลักว่าศาลฯ มีอำนาจวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการแก้ไขเพิ่มเติม รธน. ทั้งกระบวนการ และเนื้อหา ว่าการแก้ไข รธน. นั้นฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ แต่ศาลฯ ตีความข้อห้ามอย่างจำกัด ไม่ตีความไปในทางที่จะทำให้ รธน. นั้นแก้ไขเพิ่มเติมไม่ได้เลย (เช่น คดี Klass ลงวันที่ 15 ธ.ค. 1970)

บรรยายคดี 2563

22

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ 2550 (ม.291)

ผู้เสนอ : ค.ร.ม. , สส. 1 ใน 5

สส. + สว. 1 ใน 5

ประชาชน 50,000 คน

กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติม : 3 วาระ วาระที่สาม

คะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่ง

ข้อจำกัดการแก้ไข : ระบอบการปกครอง / รูปของ

บรรยายคดี 2563

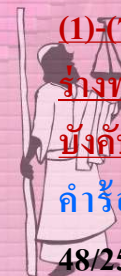
23

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 4/2554

ส.ส.และส.ว. ไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนทั้ง 2 สภา
ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตาม ม.154 (1) ว่า
กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ 2 ร่าง เรื่องระบบเลือกตั้ง
(ม.93-98) และสนธิสัญญา (ม.190) ไม่ชอบด้วยข้อบังคับการ
ประชุมรัฐสภา จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องทำตามมาตรา 291

(1)-(7) โดยต้องทำเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม มิใช่ทำเป็น
ร่างพรบ. และ ม.291 (7) ก็ให้นำเฉพาะม.150 และม.151 มาใช้
บังคับโดยอนุโลม จึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามม.154 (1) ให้ยก
คำร้อง (เช่นเดียวกับ คำสั่งตามเรื่องพิจารณาที่ 47/2556,
48/2556 และ 65/2556)

บรรยายคดี 2563

24

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 18-22/2555 (กรณีมาตรา 68)

ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฯ ซึ่งกำหนดให้ตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และกำหนดกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เป็นกระบวนการที่มีลักษณะตามมาตรา 68 ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

1. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาตามมาตรา 68 หรือไม่

“...ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา 68 วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่ผู้ทราบการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา 68 วรรคหนึ่ง....โดยให้มีสิทธิสองประการ คือ ประการที่หนึ่ง เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด...และประการที่สอง สามารถยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้...อัยการสูงสุดเพียงแต่มีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เท่านั้น หากได้ตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงไม่ แม้ผู้ร้องได้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบแล้ว ก็ไม่ตัดสิทธิผู้ร้องที่จะใช้สิทธิในประการที่สองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้...”

บรรดาข้อคดี 2563

25

2. การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 291 สามารถแก้ไขเพิ่มเติมโดยยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับได้หรือไม่

“...อำนาจในการก่อตั้งองค์กรสูงสุดทางการเมืองหรืออำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของประชาชนอันเป็นที่มาโดยตรงในการให้กำเนิดรัฐธรรมนูญ โดยถือว่า มีอำนาจเหนือรัฐธรรมนูญที่ก่อตั้งระบบกฎหมายและองค์กรทั้งหลายในการใช้อำนาจทางการเมืองการปกครอง **เมื่อองค์กรที่ถูกตั้งมีเพียงอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญให้ไว้ และอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ จึงเป็นไปไม่ได้ที่จะให้องค์กรนั้นใช้อำนาจที่ได้รับมอบมาจากรัฐธรรมนูญนั้นเองกลับไปแก้รัฐธรรมนูญนั้นเหมือนการใช้อำนาจแก้ไขกฎหมายธรรมดา** สำหรับประเทศไทย...เป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายที่ยึดหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญที่รัฐธรรมนูญจะต้องกำหนดวิธีการหรือกระบวนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญไว้เป็นพิเศษต่างจากกฎหมายทั่วไป...”

การตรารัฐธรรมนูญฯ 2550 เป็นกระบวนการที่ได้ผ่านการลงประชามติโดยตรงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ประชาชนจึงเป็นผู้สถาปนารัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา 291 แม้จะเป็นอำนาจของรัฐสภา แต่การแก้ไข

บรรดาข้อคดี 2563

26

เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยการร่างใหม่ทั้งฉบับ ยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2550 เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้มาโดยการลงประชามติ ก็ควรให้ประชาชนได้ลงประชามติเสียก่อนว่าสมควรจะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ หรือรัฐสภาใช้อำนาจในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา ก็เป็นความเหมาะสม และเป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะดำเนินการดังกล่าวนี้ได้ ซึ่งจะเป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 291

3. การกระทำของผู้ถูกร้อง (ประธานรัฐสภา กรม. พรรคเพื่อไทย ฯลฯ) เข้าลักษณะตามมาตรา 68 หรือไม่

“หากพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฯ ที่มาจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา 291 เพื่อให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญและกำหนดกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่....กระบวนการดังกล่าวยังไม่มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นการล้มล้างการปกครองฯ อีกทั้ง ขั้นตอนการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญยังมิได้เป็นรูปธรรม การกล่าวอ้างของผู้ร้องจึงเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าซึ่งยังไม่ปรากฏผลประการใด...” ศาลจึงวินิจฉัย ยกคำร้อง

บรรดาชนคดี 2563

27

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 15-18/2556 (กรณีมาตรา 68)

ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (เรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภา) ต่อประธานรัฐสภา ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งในเชิงกระบวนการและเนื้อหา ถือเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการที่ไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ ขัดต่อมาตรา 68 วรรค 1 และศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยเป็นประเด็นต่าง ดังนี้...

“1. ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฯ ที่ใช้ในการพิจารณาในวาระที่ 1 ชั้นรับหลักการ มีหลักการแตกต่างกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่มีการเสนอ จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 291 (1) วรรคหนึ่ง

2. การนำระยะเวลาแปรญัตติย้อนหลัง เป็นการดำเนินการขัดต่อข้อบังคับ และไม่เป็นกลาง ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา 125 วรรคหนึ่งและวรรคสอง และการตัดสิทธิอภิปรายแสดงความคิดเห็น การรวบรัดปิดอภิปราย...เป็นการใช้อำนาจไปในทางที่มิชอบ ขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓ วรรคสอง

บรรดาชนคดี 2563

28

3. การแสดงตนลง และลงมติออกเสียงในการพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา 122 และมาตรา 126 วรรคสาม

.....การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความที่เป็นสาระสำคัญขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานและ
เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ...อันเป็นการกระทำเพื่อให้ผู้ถูกร้องได้มาซึ่งอำนาจในการ
ปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 68
วรรคหนึ่ง....

ส่วนที่ผู้ร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้อง....เห็นว่ายังไม่เข้าเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ
ฯ มาตรา 68 วรรคสามและวรรคสี่ จึงขอหักคำร้องในส่วนนี้...”

และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 1/2557 ในประเด็นเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา
190 ศาลรัฐธรรมนูญก็วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน

บรรดาบทคดี 2563

29

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ 2560 (ม.255 ,256)

ข้อห้ามแก้ไขเพิ่มเติม

1. เปลี่ยนแปลงการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข
2. เปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ

ผู้มีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติม

คณะรัฐมนตรี ส.ส. 1 ใน 5 (100 คน) ส.ส.+ส.ว. 1 ใน 5 (150 คน)
หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 50,000 คน

บรรดาบทคดี 2563

30

กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติม 2 กรณี

กรณีที่ 1 มีใช้เป็นการแก้ไขเรื่องในมาตรา 256 (8)

การพิจารณาต้องทำเป็น 3 วาระ

วาระที่ 1 ลงคะแนนเสียงเรียกชื่อเปิดเผยมีคะแนนเสียงเห็นชอบเกินกึ่งหนึ่งของรัฐสภา (376 คน) ในจำนวนนี้ต้องมี ส.ว. เห็นชอบไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 (84 คน)

วาระที่ 2 ใช้เสียงข้างมากธรรมดา พิจารณาวาระ 2 เสร็จสิ้นแล้วรอไว้ 15 วัน

วาระที่ 3 ลงคะแนนเสียงเรียกชื่อเปิดเผยมีคะแนนเสียงเห็นชอบเกินกึ่งหนึ่งของรัฐสภา (376 คน) ในจำนวนนี้ต้องมี ส.ว. เห็นชอบไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 (84 คน) และมีฝ่ายค้านเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่า 20%

รอไว้ 15 วันแล้วนำขึ้นทูลเกล้าเพื่อให้ ส.ส. ส.ว. เข้าชื่อกันให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการแก้ไขเพิ่มเติม

บรรยายคดี 2563

31

กรณีที่ 2 การแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องต่อไปนี้

1. กำหนด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

2. การแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตามแห่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ

3. เรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลหรือองค์กรอิสระหรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจ

นอกจากต้องดำเนินการเหมือนกรณีที่ 1 แล้วยังต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติด้วย

บรรยายคดี 2563

32

การควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการแก้ไขเพิ่มเติมโดยศาลรัฐธรรมนูญ

ก่อนนายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาหรือ
ประชามติเห็นชอบแล้วขึ้นทูลเกล้าฯถวาย ส.ส. ส.ว. ไม่น้อย
กว่า 1 ใน 10 ของแต่ละสภา หรือ ส.ส.+ส.ว. ไม่น้อยกว่า 1 ใน
10 ของทั้งสองสภารวมกันเข้าชื่อกันเสนอให้ประธานว่าร่าง
รัฐธรรมนูญขัดต่อมาตรา 255 หรือมีลักษณะตามมาตรา 256
(8) เพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้

